

El pollastre europeu congelat ensorra l'africà

Una de les conseqüències del procés de globalització és que les exportacions de pollastres europeus provoquen la ruïna dels grangers avícoles africans. Aquests, que tenen el suport de diverses ONG europees, han decidit lluitar per defensar els seus interessos i ja han comunicat el seu malestar al comissari europeu de Comerç, Peter Mandelson.

Una crisi molt greu afecta els productors africans de pollastre. Al final de novembre, els seus representants exposaren els seus problemes durant la sessió de l'Assemblea Parlamentària Paritària ACP-UE, que agrupa els diputats dels 79 estats de l'Àfrica, el Carib i el Pacífic (ACP) i els seus col·legues eurodiputats, i que discuteix regularment assumptes de cooperació bilateral. Les exportacions massives de pollastre congelat europeu són la causa principal de la crisi, explica Bernard Ndjonga, secretari general de l'ONG Servei de Suport a les Iniciatives Locals de Desenvolupament (SAILD) de Yaoundé (Camerun). Es tracta de pollastres sencers o d'especejaments (alerons, pits i cuixes), productes de l'agricultura integrada europea. El Camerun és, sens dubte, el país on la reacció contra aquest fenomen ha estat més forta. Altres grangers dels estats de l'Àfrica central o de l'Àfrica occidental com els de Benín, Gabon o la Costa d'Ivori, també pateixen el mateix problema.

De fet, segons Ndjonga, tota aquesta problemàtica va començar amb la signatura dels acords de l'Organització Mundial del Comerç (OMC) el setembre del 1995. A partir d'aquest moment, les importacions de pollastres industrials que es venen a la meitat del preu que els *poulets-villages* (els pollastres de cria tradicional) als mercats del país augmentaren vertiginosament i passaren de 978 tones el 1996 a 22.154 tones

l'any 2003 i encara van arribar a 34.000 l'any passat. Segons els serveis de duanes del port de Douala, el més gran del país, fa dos anys, el 44% del total de pollastres (9.779 tones) provenia de l'estat espanyol i una quantitat gairebé semblant era d'origen belga.

Els altres exportadors eren de la Costa d'Ivori, dels Estats Units, d'Holanda, de França, d'Itàlia, de Grècia i del Senegal. Encara és més, aquestes estadístiques són tres vegades superiors a les que aporta el Ministeri de la Ramaderia, de la Pesca i de les Indústries Animals del Camerun, la qual cosa suggereix l'existència d'un mercat negre al port de Douala. Aquesta teoria es reforça amb els informes de l'ONG alemanya Transparency International, que situen el Camerun entre els tres països més corruptes.

El fenomen es produeix malgrat l'absència de subvencions europees a l'exportació d'aquests productes. Efectivament, les multinacionals de l'agronegoci es poden permetre el luxe d'oferir uns preus que desafien qualsevol competència perquè els productes que exporten són sovint especejaments d'animals dels quals ja s'han venut els pits en el mercat europeu. En altres paraules, ja s'ha rendibilitzat la venda, i aleshores, l'exportació dels colls, les ales i altres rebutjos resulta un benefici marginal i suplementari per a aquestes empreses. Si s'interessen pel mercat africà és per falta de demanda europea per aquests productes, explica l'ONG

belga SOS Faim. L'únic mercat alternatiu seria el menjar per a gossos, però ofereix preus més baixos.

El resultat fou doblement catastròfic per als africans, explica Ndjonga. D'una banda, per a la salut. La falta de mitjans adequats dels comerciants camerunesos per preservar la cadena del fred fa que el 83% dels especejaments posats a la venda en el mercat de Yaounde no siguin aptes per al consum humà, segons un estudi recent de l'Institut Pasteur del Camerun, que demostra que el 15% de les mostres contenien salmonel·la, amb el perill corresponent d'exposar els consumidors a intoxicacions alimentàries. D'altra banda, aquestes importacions penalitzen l'economia nacional. Durant l'any 2003, 110.000 persones van perdre el seu lloc de feina, tant grangers i productors de blat de moro o de soja com comerciants. La producció nacional, que cobria més o menys el 60% del consum nacional, va caure de 21.000 tones el 2000 a 13.000 el 2003.

A Togo, com a conseqüència del mateix fenomen, es va produir una reducció important de la producció nacional: la població avícola va baixar de 8,1 a 6,1 milions de caps entre el 2000 i el 2002, segons indica un informe de l'ONG belga Sos Faim.

Davant d'aquesta situació, el combat de Ndjonga i dels seus amics consisteix a reclamar el dret per als africans de prendre mesures de salvaguarda per protegir els grangers locals, així com la suspensió temporal de les importacions, perquè es pugui tornar a donar confiança als inversors locals. Més tard, suggereix Ndjonga, es podrien imposar quotes progressivament menors a mesura que la producció nacional torni a prendre vigor. Però fins ara els responsables de la Comissió Europea no han pres cap mesura per reduir les exportacions del que els camerunesos han batejat com a "pollastres cadàvers". Ara bé, com reconeix Ndjonga, fins i tot si Europa decidís, de la nit al dia, aturar les exportacions, el problema no estaria resolt. Les empreses europees estan deslocalitzant cada vegada més les seves activitats. Una part creixent de les exportacions de pollastres congelats cap a l'Àfrica central i occidental prové de les sucursals d'aquestes

Per aplicar qualsevol solució, s'ha de tenir en compte que el Camerun és un dels països més corruptes del món

Segons un estudi recent de l'Institut Pasteur del Camerun, el 15% de les mostres contenien salmonel·la, amb el perill d'exposar els consumidors a intoxicacions alimentàries.

empreses al Brasil, a l'Àsia del sud i als Estats Units. A més, i així ho demostren les estadístiques cameruneses, les importacions d'aquest país vénen també en part de l'avicultura integrada d'altres països africans.

Ara bé, els africans tenen en bona part la solució del problema. Depèn, efectivament, del comportament dels consumidors locals, que poden boicotejar els productes importats de mala qualitat, i també, és clar, dels governs, que tenen l'obligació de protegir el sector nacional, com ho va fer Nigèria l'any 2001, insisteix Ndjonga.

A principi de gener d'aquest any, els productors camerunesos van aconseguir un canvi de legislació. Es va introduir un IVA del 19,25% sobre les importacions calculat sobre una base de taxació mínima de 1.000 francs CFA/kg. A més, s'afegí una tarifa equivalent al 20% del valor del pollastre importat i un 3% d'impost suplementari per fi-

nançar els controls fitosanitaris. Amb tot això, calcula Bernad Ndjonga, el preu del pollastre importat, incloent-hi les despeses de transport i de comercialització, s'ha situat entorn dels 1.100 francs, és a dir, el doble del preu anterior i a penes superior al preu del pollastre local, que es ven a 1.250 francs/kg. En principi, aquest canvi hauria de millorar la situació, sempre que es respectés la llei. Efectivament, s'ha de tenir en compte que el Camerun és un dels països més corruptes del món, com constaten regularment els informes de Transparency International.

Les autoritats cameruneses també decidiren que les importacions es limitarien a 5.000 tones per al primer trimestre del 2005 i que, si la producció local aconseguia compensar la baixa de les importacions, es podria arribar a prohibir del tot les importacions.

L'exemple es podria estendre als altres països de la regió. A Yaoundé, la capital

SOS FAIM

Les autoritats cameruneses han decidit carregar, sobre els pollastres d'importació, un impost suplementari per intentar fer front a les despeses fitosanitàries que generen.

del Camerun, hi ha previst de celebrar un seminari sobre el tema, al qual s'ha convidat responsables dels sectors avícoles de Gabon, del Congo-Brazzaville, del Benín, de Togo, de la República Centreafricana, del Senegal, de Mali, de Burkina, de la Costa d'Ivori, de Ghana i de Níger.

Però Ndjonga i les ONG europees que donen suport a la campanya –entre les quals hi ha Sod Faim i el Groupe de Recherche pour une Stratégie Économique, de Bèlgica, Agir Ici i el Comité Catholique contre la Faim et pour le Développement (França) i APRODEV, una plataforma d'ONG protestants europees– no es van voler aturar amb això. El passat 17 de març, al Parlament europeu, van lliurar al comissari del Comerç, Peter Mandelson, una petició amb més de 64.000 signatures exigint que la Unió Europea done suport al dret dels països en vies de desenvolupament

per erigir barreres duaneres per defensar productes vitals tant per a l'agricultura com per a la sobirania alimentària, en el marc de les negociacions en el si de l'Organització Mundial del Comerç i també en les negociacions entre la UE i els països de l'Àfrica, del Carib i del Pacífic (ACP), per tancar d'aquí al 2008 acords de cooperació i de comerç.

Sens dubte, és ben probable que en el marc d'ambdues negociacions es produeixin pressions per obrir altra vegada el mercat a les exportacions estrangeres. Sense crear gaire sorpresa, el comissari Mandelson no es va comprometre a satisfer cap d'aquestes reivindicacions. Mandelson, però, va constatar que una bona part dels diputats europeus de la comissió de desenvolupament van signar també la petició.

El combat serà llarg, evidentment, a causa dels interessos implicats. Però aquest és tot just un començament.

Ndjonga i els seus companys tenen la ferma intenció d'estendre la lluita a la resta de països africans i també a altres productes agroalimentaris, provinents d'Europa o d'altres continents. Ndjonga assegura que, en els pròxims mesos, els agricultors del Camerun tenen previst mobilitzar-se en contra de les importacions d'arròs xinès o tailandès i de tomàquet italià. En el cas del pollastre, el problema no és tan sols d'enfrontament entre nord-sud, sinó una lluita entre l'avicultura integrada i els productes ecològics i tradicionals. A l'estat espanyol, la Unió de Petits Agricultors i Ramaders (UPA) es queixa de l'actitud "irresponsable" de les empreses integradores, que es neguen a establir unes normes bàsiques per regular el sector avícola.

Francesc Misser
(Brussel·les)